

Selekcijsko tekmovanje s področja zgodovine za učenke in učence 8. in 9. razreda osnovne šole

NAVODILA ZA VREDNOTENJE – DRŽAVNO TEKMOVANJE, 9. 3. 2023

Splošno navodilo za vrednotenje

- Če je pravilnemu odgovoru dodano nekaj, kar ni pravilno (tudi zapis v oklepaju), se odgovor vrednoti kot nepravilen.
- Ne priznajo se zapisi, ki imajo zaradi pravopisnih napak spremenjen pomen.
- Pri nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom se točke ne prizna, če je izbran več kot en odgovor.
- Upoštevajo se tudi drugi strokovno utemeljeni odgovori.

1. naloga (6 točk)

a1) S severa in severovzhoda/z območja današnje Moravske/s prostora zahodno-slovanske skupine (proti jugu/Donavi in Dunaju). (1 točka)

a2) Z jugovzhoda (proti zahodu). (1 točka)

b) Langobardi in Vzhodni Goti/Ostrogoti. (1 točka)

Za obe pravilni navedbi skupaj 1 točka.

c) Staroselski Romani/Romanizirani staroselci. (1 točka)

č1) Ime Laško je povezano s poimenovanjem po ljudeh, kot npr. Vlah, ki so ga Slovani dali staroselskim Romanom. (1 točka)

č2) Rifnik je višinska naselbina, ki je svojo naselitveno kontinuiteto ohranila še v 7. stoletju in kaže na stik Slovanov s staroselskimi Romani./Podedovana tipična višinska naselbinska oblika, ki se je ohranila s staroselskimi Romani. (1 točka)

2. naloga (5 točk)

a1) Plačevanje dajatev/tributa (Avarom). (1 točka)

a2) Obveza, da Slovani sodelujejo s svojimi četami na avarskih vojaških pohodih. (1 točka)

b1) Šibkejši avarski pritisk na Slované na severnem robu Panonske nižine zaradi osredotočenosti na osvojitve Konstantinopla./Poraz Avarov pri Konstantinoplu in posledično oslabitev avarske vojske. (1 točka)

b2) Povezanost Slovanov in upor Sama zaradi koncentracije avarske vojske na jugu pri Konstantinoplu./Oslabitev avarske vojske je okrepil položaj upornih Slovanov pod Samom.

(Avari upora niso resno jemali.)/Slovani so zaradi oslabelega položaja Avarov pričeli z odcepitvijo na obrobju avarske države. (1 točka)

c) C (1 točka)

3. naloga (4 točke)

a) Prenos oblasti je bil deden. Z Boruta je oblast prešla na sina Gorazda, z njega na nečaka oz. Gorazdovega bratranca Hotimirja. (1 točka)

b) Podčrtava in s svojimi četami sodelovati na njihovih vojaških pohodih. (1 točka)

c) Za dogovor so Karantanci garantirali s talci, med katerimi sta bila tudi Borutov sin Gorazd in nečak Hotimir. (1 točka)

Pomembna in obvezna je omemba talcev.

č) Karantanci so sprejeli novo vero – krščanstvo oz. sledilo je pokristjanjevanje. Začela se je širiti krščanska vera./Karantanci so bili prvo pokristjanjeno slovansko ljudstvo. (1 točka)

4. naloga (4 točke)

a) Nemška beseda *Edlinger* pomeni plemeniti ljudje, kar predstavlja višji, privilegirani sloj prebivalstva. (Ob prvem stiku z Bavarci je poimenovanje kosezi že obstajalo.) (1 točka)

b1) Kosezi so ustoličevali karantanskega kneza. (1 točka)

b2) Bili so del vojaškega spremstva, ki je spremljalo kneza. (1 točka)

c) V listinah 12. in 13. stoletja so bili kosezi še enakovredni ministerialnemu plemstvu, v poznem srednjem veku pa so bili le še kmetje z nekaterimi privilegiji. (1 točka)

5. naloga (4 točke)

a) Spreobrnjenje Bavarcev in Karantancev/Conversio Bagoariorum et Carantanorum (1 točka)

b) A (1 točka)

c) Podčrtava Dani zgodovinski vir je sekundarni. (1 točka)

č) Besedilo je nastalo kasneje, in sicer okoli leta 870, torej več kot sto let kasneje./Avtor se sklicuje na tuja pričevanja, kar je značilno za sekundarne zgodovinske vire. (1 točka)

6. naloga (3 točke)

a) Brižinski spomeniki. (1 točka)

b) C (1 točka)

c) Kodeks. (1 točka)

7. naloga (3 točke)

a1) Gosposvetsko polje je bilo politično središče, ker so tam ustoličevali kneze na polju pri Krnskem gradu. (1 točka)

a2) Bilo je versko/cerkveno središče Karantancev, saj tam stoji cerkev Gospe Svete (v njej naj bi bil pokopan škof Modest). (1 točka)

b) Cerkev Gospe Svete. (1 točka)

Navedba Cerkev je pomanjkljiva, navedeno mora biti polno ime.

8. naloga (5 točk)

a) Praški tip keramike/Praška keramika. (1 točka)

b1) Luknjice so posledica organskega dodatka, kot npr. oglja. (1 točka)

b2) Ko je bila lončenina izpostavljena ognju in je več stoletij ležala v zemlji, je ta žganina izginjala, luknjičavost pa se je povečevala. (1 točka)

c) Posodi sta preprosti, nista okrašeni (kar je glavna značilnost zgodnjeh Slovanske lončenine). Okraševanje posod z valovnicami se je pojavilo kasneje./Posodi sta preprosti, narejeni sta prostoročno in nista okrašeni./Posoda je sodčasta z neizrazito izvihanim ustjem. (1 točka)

č) A (1 točka)

9. naloga (3 točke)

a) (Lovske) pasti in lov (na divjad). (1 točka)

Obe navedbi skupaj 1 točka.

b) V barjanskih tleh/v šotnih tleh/v močvirnih tleh. (1 točka)

c) B (1 točka)

10. naloga (4 točke)

a1) Konoplja, lan, kopriva. (1 točka)

Točko dodelimo za navedbo dveh ustreznih vlaken.

a2) Volna, svila, konjska žima, živalska dlaka. Priznamo lahko tudi navedbo človeški lasje. (1 točka)

Točko dodelimo za navedbo dveh ustreznih vlaken.

b) Trakovi so imeli vlogo vezalk. (1 točka)

c) Plašč/Ogrinjalo. (1 točka)

11. naloga (4 točke)

a) Slovanske tkanine so bile iz organskega materiala, ki v zemlji hitro razpade. Možno tudi: V preteklosti arheologija tkanin ni upoštevala kot "prave najdbe" in so bile po pomoti odstranjene že v procesu izkopavanja ali pozneje v laboratoriju. (1 točka)

b) Statve so lahko bile zelo velike, ni jih znal vsak izdelati in na njih tkati./V hišah je bilo malo prostora za postavitev statev, zato so si jih družine delile. (1 točka)

c) Moški so skrbeli za gojenje lanu in konoplje, gojenje in striženje ovac ter za izdelavo in popravilo predilnih pripomočkov in tkalskih naprav; pomagali so pri predenju. (1 točka)

Navedba dveh ustreznih opravil 1 točka.

č) C (1 točka)

12. naloga (5 točk)

4, 6, 1, 2, 7.

Za vsako pravilno povezavo 1 točka, skupaj 5 točk.